

Juli - augustus 2026, Jaargang 7, nr. 5

De plantenwerkgroep op veldbezoek

Beste leden, donateurs en overige lezers

Willem

Begin juni kregen we het bericht dat Willem de Vries is overleden. Willem was sinds 2023 bestuurslid van IVN Westerkwartier e.o.. Vanwege ziekte moest hij eind vorig jaar al stoppen met het bestuurswerk. Willem was een betrokken en beminnelijk mens met een groot hart voor de natuur en voor onze vereniging. Hij wist in het bestuur rust te brengen in de afgelopen hectische jaren, waarvoor we hem zeer dankbaar zijn. We missen hem.

Vakantie (?)

De schoolvakanties zijn inmiddels al een paar weken gevorderd. De schoolpleinen liggen er verlaten bij en ook op de speelterreintjes is het rustig. Het lijkt soms wel of iedereen op vakantie is. Maar veel mensen zijn blijkbaar al weer terug en/of gaan nog, want ik zie overal caravans en campers op de opritten staan.

En dan zijn er natuurlijk ook mensen die lekker thuis blijven en genieten van tuin, terras, balkon of de natuur van onze omgeving. Want wat is er veel te zien en te beleven in en rond het Westerkwartier! We hebben prachtige stukjes natuur in het noorden. En dan hoef je niet in lange files te staan in een loeihete auto: gewoon klein stukje rijden. Of natuurlijk op de fiets, in de bus of met trein. En dan de wandelschoenen aan of neerstrijken op een terras.

Een tip voor de wandelaars: kijk eens op www.wandelzoekpagina.nl. Daar vind je meer dan 5000 wandelingen in Nederland van kort (5 km.) tot lang. Het werkt heel simpel: je toetst de naam van de plaats in waar je wilt gaan wandelen en je ziet een overzicht van de mogelijkheden. En als je een abonnement neemt (€ 13,49 per jaar), dan kan je onbeperkt de routebeschrijvingen (vaak ook op GPS) downloaden.

En als je het gratis wilt houden, download dan de IVN Natuurroutes app via Google Playstore.

Namens bestuur en redactie wensen we al onze leden een heel fijne zomer met veel mooi weer, weinig hitte en af en toe een verfrissend buitje.

Ad van Alphen, voorzitter

Plant van de Maand

Deze keer is tot Plant van de Maand verkozen de **(Wilde) Peen**.

In onze bermen en vooral op droge taluds en dijkhellingen staan in de zomer de opvallende witbloeiende schermen van Peen (*Daucus carota*). Deze algemeen voorkomende soort, die de stamvader is van onze eetbare wortels en waspeen, onderscheidt zich van de laatste door zijn penwortel. Die is wit, vertakt en minder vlezig. De geur van de wortel en plant is echter onmiskenbaar en de plant is net als de eetbare wortel

rijk aan caroteen en vitamine B.

De tot wel 90 cm. hoog wordende plant valt op door de fijne peterselie-achtige bladeren en door de sterk geveerde omwindselbladen en omwindseltjes. Net als de andere soorten uit de Schermbloemenfamilie bloeit de soort met schermen. Het scherm is samengesteld uit meerdere schermpjes. De regelmatige bloemetjes zijn wit of een beetje roze en als enige van alle schermbloemigen is de **middelste bloem** van het scherm vaak **zwart-purperachtig**, een perfect kenmerk !

De bloemetjes aan de buitenkant van het scherm zijn stralend, dat wil zeggen dat de kroonblaadjes wat groter zijn. Opvallend aan de Peen is de vruchtvorming. Het oorspronkelijk platte witte scherm buigt zich bij rijping vogelnestjesachtig naar binnen tot een soort opvallende warrige bol bestaande uit zaden en teruggevouwen omwindselbladen (zie de grote foto).

De elliptische vrucht is 2-3 mm lang en is met vier rijen lange, aan de top hakige stekels, bezet. Daartussen zitten drie rijen met korte stekels. De omwindselbladen zijn heel typisch van vorm; ze hebben vier lange zijslippen.

Het is een tweejarige plant. Eerst ontstaat een jonge plant die kou nodig heeft, voordat ze kan gaan bloeien. In het tweede jaar, na de winter, gebruikt de plant de opgeslagen voedingsstoffen uit de wortel voor de verdere groei, bloei, vrucht- en zaadzetting.

Zwanenzang

.Column Puur Natuur komt tot een einde

200 maal verzorgde oud voorzitter Herman Woltjer in een cyclus van gemiddeld zes weken een column onder de naam Puur Natuur voor 'de Streekkrant'. Niet iedereen zal deze rubriek kennen omdat de Streekkrant in slechts een deel van de gemeente Westerkwartier wordt verspreid. Daarom willen we zijn laatste creatie onder de titel zwanenzang met alle lezers van deze Nieuwsbrief delen.

Weet u wat een zwanenzang is? Even googelen en dan vind ik: het is een metafoor voor iemands allerlaatste creatie van een tijdperk. In dit geval het schrijven van columns voor de Streekkrant. Die zwanenzang komt van de mythe dat een zwaan vlak voor zijn dood het allermooiste lied zingt. Nu ben ik niet van plan om al dood te gaan, maar ik beschouw mijn laatste column in deze krant wel als mijn allerlaatste creatie voor de Streekkrant. Altijd over de natuur en soms ook een

beetje over de cultuur. De eerste column schreef ik in september 2014 en ging over de natuur in het Westerkwartier. Het was de opmaat voor tweehonderd keer ervoor gaan zitten en denken over wat er nu weer op papier moet komen. Soms lukte het snel en soms was het een worsteling. Dat was steeds de uitdaging om zo om de vier tot zes weken een column te leveren. Mijn idee was steeds om naast de natuur ook een verbinding met de mensenwereld te maken. Mensen moeten zich soms aan dieren spiegelen of soms ook wel aan planten. Wat je in de natuur ziet, leeft ook in de grote mensenwereld. Lering hieruit trekken lukt bijna niet. De veredelde uitingen in de natuur kunnen door mensen vaak nauwelijks worden uitgevoerd. Er zijn mensen, die heel zwart-wit kunnen reageren. Dat geldt voor zowel de rechtse als de linkse kant van de samenleving. Het is goed de onderwerpen van alle kanten te bekijken. Dat heb ik steeds geprobeerd. O ja en soms met een 'prikje' uitdelen. Stof tot nadenken noemde ik dat. Na twaalf

jaar vind ik het welletjes en vind ik het tijd voor iemand anders.
Aan IVN de opdracht en de uitdaging om dit bij de leden uit te zetten.

Hieronder geef ik jullie nog een prachtig **gedicht van Paula Hagenaars** mee.

Als je in het bos
kan genieten
van de zon
die danst met de bomen

je kunt luisteren
naar de vogels
die vrolijk zingen
in hun mooie tonen

je stil wordt
van verwondering
dan heeft de natuur
jouw hart zacht aangeraakt

Veel plezier in de natuur en geniet ervan!

Namens redactie en bestuur,
Herman, heel veel dank voor je jarenlange creatieve inzet.

En natuurlijk leidt dat naar de ultieme vraag: "Wie durft of voelt zich geroepen om, op welke wijze dan ook, dit balletje weer op te pakken?"

Wat was; slootjesdag

7 juni, IVN Slootjesdag in de Doezumermieden

Er namen vier gezinnen met kinderen deel aan de activiteit. Sommigen hadden eigen spullen meegenomen, zoals vangnetten en emmertjes. Er werden zoekkaarten, loepjes, lepels, zeeftjes en vangnetten rondgedeeld. Ook waren er invullijsten, waarop het aantal gevonden waterdierjes kon worden vermeld. Diverse waterbakken stonden klaar om de beestjes in te verzamelen. De oogst was overweldigend. Libellelarven van verschillende grootte, kevers, waaronder een flinke geelgerande watertor, wantsen en waterscorpionen. En niet te vergeten de diverse soorten slakken. Ook waren er een paar zeldzame exemplaren die niet onmiddellijk op naam konden worden gebracht. Het enthousiasme bij ouders en

kinderen was groot. In dit prachtige natuurgebied van Staatsbosbeheer is het water in poelen en sloten van goede kwaliteit, zodat er een grote variatie aan waterdierjes valt te ontdekken. Het was weer een fijne en leerzame belevenis.

Zie ook het [verslag van RTV Zulthe](#).

Tekst en foto's: Laura Gall

Wat was; bezoek plantenwerkgroep

1 juli, PWG bezoekt poelen in Marum

Op woensdag 1 juli bezochten acht leden van de Plantenwerkgroep een privéterrein met poelen te Marum. De eigenaren exploiteren een kleine rundveehouderij in het buurtschap Willemstad en deden anderhalf jaar geleden mee aan het Poelenproject van BoerenNatuur. Ook de

veldmedewerker van BoerenNatuur Groningen West die bij de aanleg betrokken is geweest was uitgenodigd en aanwezig.

En de familie zelf had een lokaal verslaggeversteam van 'de Krant' uitgenodigd die een vervolgartikel op een eerder bij de aanleg geschreven artikel wil uitbrengen.

Ter plaatse werden we zeer hartelijke ontvangen door dhr. en mw. Rusken, eigenaren van perceel met woning. Doel van ons bezoek is te zien hoe de poel zich ontwikkelt op zowel het gebied van flora als fauna.

Deze met subsidie aangelegde kleine poel (ca 1,5 jaar geleden) in een zandige bodem heeft nu nog deels kale flauwe hellingen (niet ingezaaid, maar wachtend op spontane

ontwikkeling) in het omringende nog niet gemaaid / begraasde weiland. In het kale zandtalud was een reeënprent goed zichtbaar. Helaas was het waterpeil in de poel momenteel erg laag.

Naast mooie erosiesporen (regen) zagen we al spontane ontwikkeling van o.a. Gewoon biggenkruid, Greppelrus, Klein streepzaad, Kruipwilg, Moerasdroogbloem en Zwarte els.

In de er omheen liggende weide zagen we ook al de eerste sporen van verschraling. Vooral de diversiteit aan al aanwezige grassoorten viel op.

Opvallend in de weide waren de grote aantallen sprinkhanen (Krasser, Grote groene

sabelsprinkhaan en Bruine sprinkhaan) en de aantallen vlindertjes waaronder Stro-uiltje, Groot dikkopje, Koevinkje én Boomblauwtje.

Uitgenodigd op de genereus aangeboden koffie met koek keken we vanaf de veranda uit over een tweede veel grotere, langgerekte vijver. Deze vijver werd ongeveer vijf jaar geleden gegraven. Hij bezit een leembodem wat te zien is aan de aanmerkelijk hogere waterstand.

Aan de zuidzijde van het huis is een bermstrook langs de vijver ingezaaid met een zaadmengsel van de Cruydhoeck.

En aan de westzijde ontwikkeld zich een spontane wilde flora op een zeer arme bodem. Beheer vindt hier later in het jaar plaats d.m.v. schapenbegrazing. Uiteraard gingen we ook deze bezichtigen.

Ook hier mooi bloeiende wilde flora met o.a. Glad walstro, Gewone brunel, Gewoon duizendblad, Kleine ereprijs, Knoopkruid, Lange (of Langbladige) ereprijs, Margriet, Sint-Janskruid, Stijf havikskruid, Tengere rus, Viltige basterwederik, Wilde peen en Zandblauwtje. Zo'n mooie vijver; daar moest uiteraard ook even het schepnet in. Groene kikkerlarven, een Kleine watersalamander, drie soorten waterslakken, een Tiendoornige stekeelbaars, de larve van een juffertje en 3 soorten larven van een middelgrote echte libel. De bewoners waren al net zo verbaasd en enthousiast als wijzelf.

En dat de opwarming van de aarde zich ook hier laat zien bleek bij het langsvliegen van een echt knalrode vuurlibel die je eigenlijk in Frankrijk zou verwachten.

Zie [hier](#) voor het aangekondigde artikel dat op 14 juli in de Krant verscheen.

Tekst en foto's, Herman de Meijer

En, wat komt

Nieuwe Leden dag - Reserveer vrijdag 25 september!

Ben je in de afgelopen twee jaar lid geworden van IVN Westerkwartier e.o. ? Dan ben je van harte welkom op onze **Nieuwe Leden dag op vrijdag 25 september 2026** van **16.00 tot 19.30 uur** bij de **Coendersborg in Nuis**.

Het programma is nog volop in voorbereiding, maar we kunnen alvast verklappen dat het een gezellige en actieve middag wordt. Je maakt kennis met verschillende werkgroepen, ontmoet andere (nieuwe) leden en vrijwilligers

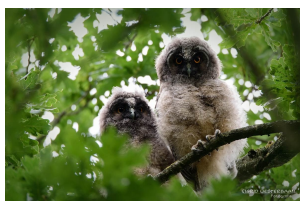
en ontdekt wat IVN Westerkwartier e.o. allemaal te bieden heeft.

Ook huisgenoten en kinderen zijn van harte welkom.

Heb je de uitnodiging per e-mail al ontvangen? Dan kun je je nu alvast aanmelden. Zo krijgen wij een goed beeld van het aantal deelnemers.

Aanmelden kan via **Jannie Reinders** (jg.reinders@hetnet.nl). Vermeld daarbij je naam, e-mailadres en met hoeveel personen (waarvan eventuele kinderen t/m 12 jaar) je komt. Het definitieve programma ontvang je zodra dit bekend is. We hopen je op 25 september te ontmoeten!

Ietje van Nie (column)

Spannende nachten

Het is bijna donker als ik thuiskom, ik zet mijn fiets in de garage en ga naar binnen. Even de balkondeur van de slaapkamer openzetten, het is benauwd. En opeens hoor ik een geluid alsof er een deur knarst, een piepend scharnier, daar lijkt het op. Het is buiten, in de tuin die vol staat met hoge bomen. Even later: weer zo'n geluid en nog een keer.

Ik weet wat het is, het zijn takkelingen, jonge ransuilen. Ze heten zo omdat ze nog niet kunnen vliegen en op een tak zitten, ze roepen om voedsel. De ouders kunnen heel goed horen en weten hun jongen op deze manier te vinden. Er zijn er meerdere zo te horen. Eind juni zijn ze er meestal. En inderdaad hoor ik ze avonden en nachten achtereen. Ik las een keer een berichtje dat in een woonwijk die nogal dicht bebouwd was de politie is gebeld omdat sommige bewoners het niet vertrouwden!

Het schijnt ook zo te zijn dat gaaien veel lawaai maken als ze een roestplek ontdekken waar de ransuilen de dag duttend doorbrengen; het lijkt op plagerij. Als je zoiets hoort, kun je altijd gaan kijken of je er een paar ziet zitten!

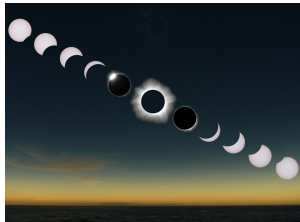
Ik sluit deze column af met een gedichtje dat ik ergens las:

De bijen zoemen rond hun woning
En werken aan een nijver plan
Zij zorgen voor de zoete honing
Wij maken er een potje van!

Ietje van Nie

Foto takkelingen: Vroege Vogels

Tip: 90% zonsverduistering

Woensdagavond 12 augustus vindt er in de avonden een bijna gehele zonsverduistering plaats. De verduistering begint om 19.17 uur met zijn climax van 90% verduistering om 20.11 uur. Het is afgelopen op het moment dat de zon onder gaat. *(Het plaatje hiernaast toont het verloop van een volledige zonsverduistering)*

Uiteraard zal het feit dat het vroeger duister wordt en daarna weer lichter door iedereen te beleven zijn. Bij geen bewolking zal het ook goed te volgen zijn, zorg dan dat je een plekje vindt met vrij zicht op de westelijke hemel.

Let vooral ook op het gedrag van vogels. Ik herinner me uit 1999 dat vogels eerder begonnen met hun avondlied (merels), een rustplek zochten en even later alweer de 'nieuwe' ochtend vierden. De eerstvolgende keer is pas weer over 55 jaar.

En niet vergeten, **gebruik een eclipsbril !!**

Activiteitenoverzicht

Als laatste in deze Nieuwsbrief kort aandacht voor onze activiteiten in de komende periode. Wekelijks zijn er wandelingen op dinsdag- en woensdagochtend van 9.30 - ca. 11.30 uur.

De drie besloten werkgroepen, t.w. de Plantenwerkgroep (*Pwg*), de Vogelwerkgroep (*Vwg*) en de Werkgroep Natuurfotografie (*Wnf*) stellen dit jaar een deel van hun activiteiten open voor een beperkt aantal externe deelnemers (altijd met opgave vooraf !)

Daar waar van toepassing wordt de betrokken werkgroep genoemd, incl. het maximum aantal externe deelnemers. Bij overige activiteiten staat indien van toepassing het maximum aantal deelnemers eveneens vermeld.

25 juli	10.00 uur Fietstocht door Fochtloërveen	(Zie bij Nieuws)
28 juli	19.30 uur Avond-vogelwandeling (Vol)	Boerakker (<i>Vwg</i> 20 st.)
12 aug.	90% zonsverduistering in de avond.	Heel nederland
28 aug.	Vleermuisavond (info volgt op website)	Nog niet bekend
11 sep.	13.30 - 18.00 uur Gronings Groen	Noordlaren
25 sep.	16.00 uur Dag voor nieuwe leden	Nuis
17 okt.	13.30 uur Paddenstoelen-macrofotografie	Haulerwijk (<i>Wnf</i> 10 st.)
25 okt.	14.30 uur Op zoek naar de goudplevier	Ezumakeeg (<i>Vwg</i> 15 st.)

De meest actuele informatie over onze activiteiten kunt u altijd uitgebreid terugvinden op onze website. Zie hiervoor: [Activiteiten IVN Westerkwartier e.o.](#) en [Nieuws](#)

De Kraai is een van de meest algemene veldsprinkhanen, vaak in grote getale voorkomend in wat gevarieerdere graslanden.

Redactie en foto's, tenzij anders vermeld, Herman de Meijer

[Zie hier voor eerdere Nieuwsbrieven.](#)

Facebook

Website

Facebook

Website

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}. • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#). • Voor een goede ontvangst voegt u ivn-westerkwartier-eo@send.laposta.email toe aan uw adresboek.

Laposta